

Inpolderen

door Lizette de Koning

'Hee, psst!' Harko klopte zachtjes met zijn vingers tegen de ruit van het statige grachtenpand. 'Gerbrand!'

Terwijl hij wachtte op een reactie, gleden zijn ogen omhoog langs het smalle huis. Drie, vier, vijf verdiepingen telde hij. Helemaal bovenin de gevel, die de vorm van een klok had, stak een houten balk naar voren. Daaraan hing een zware haak aan een touw. Om spullen mee naar boven te hijsen, wist Harko. Dat ging een stuk gemakkelijker dan het zeulen over de nauwe trappen.

Het duurde niet lang voor het hoofd van Gerbrand Grimberg verscheen. Wacht, gebaarde hij. Hij morrelde wat aan het kozijn en even later schoof hij het raam open.

'Ga je mee naar de markt?' vroeg Harko. 'Appels zoeken?'

'Ssst,' zei Gerbrand. Hij keek achterom. Hoorde hij daar zijn moeder aankomen? Maar de deur van zijn kamer bleef dicht. 'Je weet dat ik niet mag,' aarzelde hij.

Zijn ouders hadden hem streng verboden met Harko om te gaan. 'Met die arme lui uit Brabant hebben wij niks te maken,' zei zijn vader altijd. Gerbrand wist dat best, maar stiekem was Harko toch zijn vriend. Dat hij nou toevallig in een duur huis woonde aan een Amsterdamse gracht en Harko in een klein arbeidershuisje buiten de Haarlemmerpoort veranderde daar niks aan.

'En trouwens,' ging Gerbrand verder, 'ik moet inpakken. Morgen verhuizen we voor de zomermaanden naar ons buitenhuis *Welgelegen* aan de Vecht.'

'Oh.' Harko keek teleurgesteld. 'Morgen al. Wat moet ik nou de hele zomer zonder jou?'

Gerbrand haalde zijn schouders op. 'Ik weet alleen dat ik wel blij ben dat we weggaan bij die stinkgracht. Die lucht is zó vies.' Om zijn woorden kracht bij te zetten kneep hij zijn neus dicht.

Harko kon niet anders dan hem gelijk geven, al rook het in de buurt waar hij vandaan kwam ook niet al te fris. Maar de stank die uit de gracht opsteeg was echt niet te harden. Straks, als het nog warmer werd, zou het helemaal verschrikkelijk zijn. Hij wilde het eigenlijk niet toegeven, maar stiekem was hij wel een beetje jaloers op Gerbrand.

'Wat ga je daar ook alweer doen?' vroeg hij, om zichzelf nog wat extra te kwellen.

'Ach, je weet wel,' zei Gerbrand. 'In de tuin spelen, een beetje vissen, spelen in de bossen, thee drinken, mee op jacht. Zulke dingen.' Hij keek erbij of het de gewoonste zaak van de wereld was, maar voor Harko was het dat niet. Hij zou heel de zomer in de bedompte, benauwde stad vastzitten.

'Ik zou het best wel eens willen zien,' zei Harko. 'Dat buitenhuis.'

Gerbrand knikte gelaten. Ze wisten allebei dat Gerbrands ouders dat nooit zouden toestaan.

'Nou, dan ga ik maar,' zei Harko. 'Tot na de zomer.'

'Ja,' zei Gerbrand. 'Dan ga ik mee hoor, naar de markt.' Hij schoof het raam weer dicht. Harko zwaaide nog even. Toen draaide hij zich om en slenterde langzaam de straat uit.

De volgende morgen stond Gerbrand vroeg naast zijn bed. De ingehuurde trekschuit lag al klaar aan de kade. Dienstmeisjes sleepten stoelen en tafels naar buiten, die één voor één op de boot werden geladen. Gerbrands moeder liep nerveus heen en weer tussen het schip en de voordeur. 'Voorzichtig!' gilte ze de dienstmeiden toe. 'Als er ook maar één kras op het tafelblad komt, houd ik dat in op jullie loon!'

Gerbrand zuchtte. Hij wilde graag meehelpen, maar zijn moeder had hem dat verboden.

'Daar hebben we mensen voor,' had ze gesnibd. Soms dacht Gerbrand dat het ook wel leuk zou zijn geweest als ze wat minder geld zouden hebben.

Een paar uur later klotste de trekschuit door het water. Gerbrand keek zijn ogen uit. Andere jaren waren ze met de koets naar *Welgelegen* gegaan. Maar deze keer had Gerbrands vader besloten dat ze best met het personeel en het huisraad mee konden varen. 'De reis duurt net zo lang, met het verschil dat je op het water niet zo door elkaar geschud wordt als op de slechte wegen. Bovendien,'

had hij eraan toegevoegd, 'heb je vanuit de boot veel beter zicht op de andere tuinen.' Gerbrands moeder had gestraald bij die mededeling. Ineens vond ze het een wonderbaarlijk goed idee om met de boot te gaan.

'Kijk!' zei Gerbrands moeder nu. Ze wees in de richting van de wal, waar een statig huis stond met honderden rode rozen eromheen. Gerbrand tuurde langs haar uitgestrekte arm.

'Mooi,' mompelde hij.

'Mooi?' zei zijn moeder. 'Ouderwets zul je bedoelen! Die rozen, dat kan echt niet meer.' Tevreden leunde ze weer achterover. 'Gelukkig hebben wij die allang weggedaan.'

'Oh,' zei Gerbrand. Hij haalde zijn schouders op. 'Wat maakt het nou uit?' mompelde hij.

'Dat maakt alles uit,' zei zijn moeder, die goede oren had. 'De tuin is als een visitekaartje. Daaraan kun je zien wie rijk is en wie arm. Neem die tuin bijvoorbeeld,' ze wees naar het volgende huis, waar een dame net de theekeupel uit kwam schrijden. 'Wat is dat nu voor ontwerp? Zo goedkoop!' Haar stem schalde over het water.

De vrouw keek boos in de richting van hun boot. 'Wat zei je, Truida?' sneerde ze.

Gerbrand schaamde zich dood. Waarom praatte zijn moeder ook zo hard?

'Ach, Clemence!' deed Gerbrands moeder verbaasd. 'Ik had je helemaal niet gezien.' Ze lachte liefjes. 'Ik zei net tegen mijn zoon dat wij zo'n fan-tas-tische tuinarchitect hebben. Puur Franse stijl. Misschien ook een idee voor jullie?' Ze gaf een veelbetekenend knikje richting Clemence's tuin. Die keek als een donderwolk. Ze wilde antwoorden, maar Gerbrands moeder was haar voor. 'Ach, nu kan ik je niet meer verstaan. We varen ook zo snel.' En met die woorden draaide ze zich om. Gerbrand durfde niet meer naar Clemence te kijken. Hij wou maar dat zijn moeder haar mond hield.

Ineens minderde de boot vaart. 'Wat is er aan de hand?' riep Gerbrands vader naar de menner van het paard dat de schuit voorttrok.

'Het paard moet rusten, meneer', riep de jonge jager terug. 'We zijn al drie uur onderweg. Het is tijd om te eten en te drinken.' Meteen hing hij het paard de haverzak om.

Hé? Verbaasd keek Gerbrand op. Wat een bekende stem. Maar voor hij de jager naar zijn naam kon vragen, was hij al achter een boom verdwenen voor een middagdutje.

Vier uur later legde de boot aan bij de steiger van *Welgelegen*. Gerbrand wilde soepel aan wal springen, maar zijn knieën waren flink stijf geworden na de lange zit.

'Voorzichtig,' grinnikte de jager. Weer bedacht Gerbrand dat hij zo bekend klonk. Hij keek nog eens goed naar zijn gezicht, maar het grootste deel daarvan ging schuil onder zijn enorme hoed. Gerbrand kneep zijn ogen tot spleetjes. Als hij die hoed nou eens wegdacht... Ineens begon hij te lachen. 'Slimmerik,' fluisterde hij tegen Harko, want die was het.

'Niks zeggen,' mompelde die terug. 'Het gaat net zo goed.'

'Zeg, jagertje!' riep Gerbrands vader nu. 'Zou je niet eens helpen met uitladen?' Hij wees met zijn stok op het dek. Gerbrand fronste zijn wenkbrauwen. Waarom moest zijn vader dat op zo'n drammerige toon zeggen? Maar Harko liet zich niet kennen. 'Ja, natuurlijk,' zei hij. Meteen sprong hij aan boord en haalde een stoel van de stapel huisraad. 'Wijst u me waar dit heen moet?'

Die avond sloop Gerbrand naar de stal, waar Harko naast het trekpaard in het stro lag uit te rusten. De volgende morgen zou hij met de trekschuit teruggaan naar Amsterdam. 'Hé, jagertje!' Gerbrand stootte hem aan. 'Goede vermomming!'

'Ik wilde jullie huis zo graag eens zien,' verontschuldigde Harko zich. 'Goede grap toch?' Hij grinnikte. 'En ik ben onder de indruk. Dit is heel wat beter dan dat krot waar ik in woon.'

Gerbrand kreeg een kleur. 'Hoe kom je eigenlijk aan die trekschuit?' vroeg hij snel. Hij schaamde zich ineens een beetje voor de weelde waarin hij leefde. Wat een verschil met Harko's bestaan!

'Die is van mijn oom,' legde Harko uit. 'Hij was maar wat blij dat ik zijn taak een keertje wilde overnemen, al begreep hij niet waarom.' Hij sloeg zijn vriend op zijn schouder. 'Maar even serieus, ik

vind jullie huis echt mooi.' Gerbrand knikte, dat kon hij niet ontkennen. Rondom het grote huis lag een prachtige bloementuin. Daarachter een boomgaard, waarin de heerlijkste vruchten groeiden. En pal voor het huis lag een schitterende vijver, met in het midden een sierlijk beeld. 'Ik wou dat ik zo'n buitenverblijf had,' droomde Harko hardop. 'Maar dat zal wel nooit gebeuren.' Hij draaide zich naar Gerbrand toe. 'Hoe komt jouw vader eigenlijk zo rijk?'

Gerbrand ging naast Harko in het stro liggen. 'Een erfenis. Mijn overgrootvader had al enorm veel verdiend met de handel overzee. Toen hij dat fortuin vervolgens investeerde in de inpoldering van de Beemster, stroomde het geld helemaal binnen.' Harko keek hem wat wazig aan. 'De Beemster?' vroeg hij voorzichtig. Gerbrand kauwde op een strootje. 'Ja, de Beemster. Dat was een heel groot meer, dat ze met windmolens hebben leeggepompt. Daarna konden op dat land huizen en boerderijen worden gebouwd, en dat heeft ontzettend veel geld opgeleverd.'

'Oh,' zei Harko. Het was duidelijk dat hij er niet veel van begreep.

Ineens begonnen Gerbrands ogen te schitteren. 'Weet je wat?' zei hij. 'Ik laat je zien hoe het moet, dat droogleggen. Dan weet je meteen hoe je een heleboel kunt verdienen!'

Harko keek hem verbaasd aan.

'Kom op,' zei Gerbrand. 'Nu is het nog licht.'

'Maar je ouders,' twijfelde Harko. 'Ik weet heus wel dat ze mij een Brabantse armoedzaaier vinden. Als ze zien dat ik hier ben...'

'Onzin,' zei Gerbrand. 'Die liggen allang in bed, ze zijn doodop van de reis. Nou, hup!'

Even later stonden ze aan de rand van de vijver. 'Les één,' zei Gerbrand. 'Men legge twee dijken rond het meer. Eéntje hebben we al, de rand van de vijver. Nou de tweede nog.' Meteen begon hij met zijn blote handen in de grond te graven. 'Ja, wat sta je daar nou?' vroeg hij aan Harko. 'Meehelpen!' Aarzelend stak ook Harko zijn handen in de aarde. 'Tussen die dijken komt de ringvaart, waar we het water uit het meer in kunnen pompen,' ging Gerbrand verder. Hij werd steeds enthousiaster. 'We hebben natuurlijk geen molens hier, maar we kunnen het er ook zelf uitscheppen.' Meteen draafde Harko naar de stal om een paar emmers te halen. Al snel zaten hun gezichten, hun kleren en hun haren vol modder, maar ze merkten het niet. Het inpolderingsproject vorderde gestaag.

Twee uur later veegde Gerbrand zijn voorhoofd af. 'Zie hier,' zei hij. 'We hebben land gemaakt.' Harko keek bewonderend naar hun handwerk. Heel de vijver lag droog, en dat nog voor middernacht. Gerbrand geeuwde. 'Nu ben ik wel moe,' zei hij. 'Ik ga pitten. Maar je weet nu hoe het moet!'

Harko lachte. 'Ja ja,' zei hij. 'Voor je het weet, ben ik miljonair.' En daarmee zocht hij de stal weer op.

De volgende morgen werden de jongens wakker van een luid gebrul in de tuin.

'Wat is hier in vredesnaam gebeurd?' schreeuwde Gerbrands vader. Zijn gezicht stond op onweer. Achter hem kwam zijn vrouw naar buiten hollen, haar nachtmuts stevig vasthoudend. 'Mijn prachtige vijver!' gilte ze. Gerbrand liep bedremmeld het huis uit. Op hetzelfde moment zwaaide de staldeur open, en kwam een angstig kijkende Harko naar buiten.

'Weten jullie wel wat deze tuin heeft gekost?' Grimberg bleef maar schreeuwen. 'Wie heeft dit gedaan?' Gerbrand en Harko waren naast elkaar gaan staan en bestudeerden hun voeten, die nog vol modder zaten.

'Nou?' vroeg Grimberg nog een keer. Hij pakte Gerbrand bij zijn kin en trok zijn hoofd omhoog, zodat die hem recht in zijn woeste gezicht keek. 'Jij?' Toen viel zijn oog op Harko. 'En wat doe jij hier?' De jongens trokken wit weg. Gerbrands vader was zelden zo boos geweest. 'Wat is dit?!'

'We waren aan het inpolderen,' zei Gerbrand zacht. 'Het is best goed gelukt.'

'Oooh,' kreunde zijn moeder. Ze keek vertwijfeld naar de ravage. 'Ik schaam me dood. Wat moeten de burens er wel niet van denken? Ben je gek geworden Gerbrand?'

Op dat moment kwam een kleine boot om de hoek. Verbijsterd staarden de inzittenden naar het tafereel van de twee timide jongens, de gillende vrouw en de rood aangelopen man. En de enorme modderhopen in de tuin.

Toen begon één van hen fijntjes te lachen. Ineens herkende Gerbrand haar. 'Zeg, Truida,' riep Clemence vanuit de boot. 'Hoe heette die tuinarchitect van jou ook weer? Dan weet ik wie ik NIET moet inhuren!' Heel de boot bulderde. Maar hun gelach werd overstemd door de snikken van mevrouw Grimberg, die verslagen in elkaar zakte in het gras.